

dette til Dverkskrift: „Lov om Udvidelse af Rettigheder og Friheder.“ Men skulde der heri findes Modtæring af Love om kirkelige Forhold, vilde det hverken blive til Glæde for Kirken, eller til Ære for den lovgivende Magt. — Man har vel anført, at der dog i denne Mellemtid er givet kirkelige Love. Ja, der er givet en Lov, hvorved hvert enkelt Medlem faaer Ret til at søge til en udenfogens Præst, der er givet en Lov, der ophæver borgerlige Tvangsmidler for Forældre, der ikke ville bringe deres Børn til Daaben. Men foruden at disse Love, hvad Indholdet angaaer, ikke taale Sammenstilling med nærværende, vil jeg netop paa heraa be selysamme Exempler, for at gjøre opmærksom paa, hvor aldeles formløst nærværende Lovforslag er. Spørgsmaalet om Sognefriheden, om Sognebaandets Løselighed havde i en lang Række af Aar været Gjenstand for Forhandlinger, ikke alene i Presen, men ogsaa i Provindsstaaenderforsamlingerne. Spørgsmaalet blev optaget i den i 1854 til Forhandling om kirkelige Anliggender nedsatte Commission, og alle Kirkecommissionens Medlemmer, selv de som tidligere havde fundet overveienende Betænkelse ved at gaae ind paa denne Tanke, meente nu, at det opstillede Religionsfrihedsprincip nødvendiggjorde en saadan Frihed i Folkekirken. Det var altsaa, støttende sig til disse Forarbejder, at Cultusministeren kunde fremlægge en Lov om Sognebaandets Løsning for Rigsdagen med grundet Haab om, at den vilde finde Rigsdagens Tilslutning. Hvad den anden Lov angaaer, da vare Biskopperne og Geistligheden hørte derom, og fra alle Sider var man enig om, at disse Tvangsmidler stode som en Leevning fra Kirkens politiske kirkelige Tilstand. Altsaa ogsaa her kunde Cultusministeren støttende sig til indhente kirkelige Betænkninger, fremlægge Lovforslaget. Det er en Form, som — saaledes som ogsaa en æret Taler (S. Nielsen) nylig har mindet om — blev iagttaget selv i den absolutistiske Periode. Det er en Form, som vistnok ikke er tilfredsstillende, men som for Tiden ikke tør opgives. Den er ikke tilfredsstillende, thi ganske vist trænger Folkekirken til et andet Organ end Biskopper og Geistlighed, thi disse udgjøre ikke den prote-

stantiske Kirke; den trænger til et Organ, hvor Kirkens Samfund kan komme til Orde, kan igjennem Geistlighed og Menighed i Forening give Betænkning og Raad. Men saalænge som der ikke findes et saadant Organ, maa man nøjes med, hvad man har. Jeg tvivler paa, at nogen Cultusminister vil fremlægge noget Forslag, indgivende i det indre kirkelige Forhold, om hvilket Geistligheden ikke har været raadspurgt, og ligesaa maa jeg tvivle om, at Rigsdagen kunde ønske denne Form tilsidefat. Men her er nu denne Form i fuldeste Maal tilsidefat. Det er et aldeles improviseret Lovforslag; det er sludt ud fra et større Lovforslag, som har været fremlagt af enkelt Mand, og om den Betydning, dette Lovforslag har fremkaldt i hele Landet, foreligger der tilstrækkelige Vidnesbyrd. Der er paaberaabt en Trang som Motiv til Lovforslaget; men Ministeren, i hvis Haand dog alle Træde af Administrationen løbe sammen, erklærer, Intet at vide om en saadan tilstedeværende Trang. Der er paaberaabt enkelte foresaldne Ordre; men det er Ordre, som foregaae paa et og andet enkelt Sted, uden at der kan paavises Exempler fra andre Egne i Landet. Men skulde det komme dertil, at enkelte særegne Begreber om kirkelig Frihed, enkelte særegne Ønsker, enkelte Klager kunde afgive Motiv til at bringe en Lov igjennem Rigsdagen, da lader det sig ikke affæe, hvortil en saadan Udøvelse af Lovgivningsmagten kunde føre, og skulde nærværende Lovforslag gaae igjennem Landstinget, da tør jeg mene, at Landstinget har opgivet den Stilling, det tidligere har indtaget. Men det vilde være Glæde om Landstinget netop i nærværende Tid opgav denne Stilling, hvor der stærkere end nogensinde tidligere er Opfordring til at stemme imod umodne Lovforslag og Frihedsbestræbelser. Jeg troer altsaa, at hvad der er anført i Forslaget til Dagsordenen, at vi her have et Lovforslag for os, der ikke er tilbørligt forberedt til Lovgivningsmagtens Afgjørelse, og at man navnlig savner enhver Betænkning fra Folkekirkens Side i et Anliggende, der griber saa dybt ind i de indre kirkelige Forhold, er fuldkomment begrundet og maa afgive tilstrækkelig Grund for Landstinget til at stemme for Dagsordenen.